

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1996, 13, 241

Veeseadus

Vastu võetud 11.05.1994

Terviktekst

Vastu võetud 11. mail 1994. a. (RT I 1994, 40, 655), jõustunud 16. juunil 1994. a.
Muudetud 24. jaanuaril 1996. a. vastu võetud ja 29. veebruaril 1996. a. jõustunud seadusega (RT I 1996, 13, 240).
Terviktekst avaldatakse Vabariigi Valitsuse 24. oktoobri 1995. a. protokollilise otsuse (istungi protokoll nr. 76, päevakorrapunkt nr. 4) alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse ülesanne

- (1) Veeseaduse ülesanne on sise- ja piiriveekogude ning põhjavee puhtuse ja veekogudes ökoloogilise tasakaalu tagamine.
- (2) Veeseadus reguleerib vee kasutamist ja kaitset, maaomanike ja veekasutajate vahelisi suhteid.
- (3) Vee kaitse osas laienevad käesoleva seaduse sätted ka majandusvööndile.

§ 2. Kasutatavad terminid

Käesolevas seaduses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:

- 1) hajureostus - veekogu ja põhjaveekihi reostamine pinnase ja õhu kaudu;
- 2) heitvesi - kasutusel olnud ja loodusesse tagasi juhitud vesi;
- 3) piiriveekogu - veekogu, mida mööda kulgeb riigipiir;
- 4) pinnavesi - püsivalt või ajutiselt veekogus seisev või voolav vesi või lume- või jääkogumis sisalduv vesi, välja arvatud merevesi;
- 5) põhjaveekiht - vett sisaldav ja andev maapõue osa;
- 6) põhjavesi - maapõues sisalduv vesi; mineraalvesi on põhjavee alaliik;
- 7) reostusallikas - vee omaduste halvenemise põhjustaja reo- ehk saasteainete, organismide, soojuse või radioaktiivsusega;
- 8) reovesi - olmes või tootmises kahjutuspiiri ületavalt rikutud vesi; on heitvee alaliik;
- 9) siseveekogu - veekogu, mida ei läbi riigipiir;
- 10) suubla - veekogu või maapõue osa, millesse voolab heitvesi;
- 11) valgala - maa-ala, millelt veekogu või selle osa saab vee;
- 12) veeavarii - olulist kahju tekitav üleujutus, tammi või muu kaitserajatise purunemine;
- 13) vee erikasutusluba - kiritõend tegevuse lubamiseks, milles teatatakse tingimused kasutatava vee hulga, suubla ning veekasutusega kaasnevate kohustuste ja piirangute kohta;
- 14) veehaare - ehitise vee võtmiseks veekogust või põhjaveekihi;
- 15) veeheide - heitvee juhtimine suublasse;
- 16) veehoidla - vooluvee tõkestamise või vee pumpamisega või muul viisil maapinna nõkku või kaevatud süvendisse või tammide vahele rajatud tehisveekogu;
- 17) veekogu - püsiv või ajutine voolava (vooluveekogu - jõgi, oja jm.) või aeglaselt liikuva (seisva) veega (seisuveekogu - meri, järv, veehoidla jm.) täidetud pinnavorm;
- 18) veekogu risustamine - veekogu seisundit ja kasutamist halvendavate esemete, prahi, pinnase vms. heitmine või sattumine veekogusse;
- 19) vee liigvähendamine - loata tegevus, mille tagajärjel pinnaveekogu vooluhulk, veetase või vee maht püsivalt ja oluliselt kahaneb, põhjavee tase või surve püsivalt alaneb või allika vooluhulk väheneb;
- 20) vee reostamine - vee kasutamise piiramist põhjustav vee omaduste halvendamine reostusallika poolt;
- 21) vee reostusavarii - vett reostava aine äkksattumine mere-, pinna- või põhjavette, mis võib kahjustada inimeste tervist, majandustegevust või loodust.

§ 3. Vee kasutamise korraldamine

- (1) Vee kasutamist ja kaitset korraldab riiklikul tasandil Vabariigi Valitsus.
- (2) Kohalik omavalitsus oma halduspiirkonnas:
 - 1) annab nõusoleku vee erikasutuseks;
 - 2) korraldab kohalikule omavalitsusele kuuluvate veekogude haldamist;
 - 3) korraldab veeavarii ja vee äkkreostuse tagajärgede likvideerimist.
- (3) Vabariigi piiriveekogude kasutamist ja kaitset reguleeritakse Eesti Vabariigi välislepingutega.

§ 4. Omandi ulatus veekogule

- (1) Kinnisasjal asuv veekogu kuulub kinnisasja omanikule, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.
- (2) Veekogu põhja külge kinnistunud taimestik on kinnisasja oluline osa.

§ 5. Riigi omand veekogule ja põhjaveele

- (1) Põhjavesi on riigi omandis.
- (2) Riigi omandis on:
 - 1) piiriveekogud: meri, Narva veehoidla, Peipsi-Pihkva järv ning riigipiiriga ühtivates lõikudes Pedetsi ja Koiva jõgi;
 - 2) laevatatavad veekogud: Võrtsjärv, Emajõgi, Väike-Emajõgi Võrtsjärvest Pikasilla sillani ja Narva jõgi;
 - 3) kalamajandusliku tähtsusega veekogud: Nasva ja Kasari jõgi suudmest kuni Vigala jõe suudmeni, Mullutu laht ja Suurlaht;
 - 4) seaduses sätestatud korras riigi omandisse jäetavad veekogud.

§ 6. Vee ja veekogu kasutamine

- (1) Vee ja veekogu kasutamine toimub avaliku kasutamisenä või erikasutusena.
- (2) Veekogu avalik kasutamine on veekogu kasutamine igäühe poolt ilma veekogu seisundit mõjutavate ehitiste või tehnovahenditeta vastavalt käesoleva seaduse §-le 7.
- (3) Vee erikasutus on vee kasutamine veekogu või põhjaveekihi seisundit mõjutavate ainete, ehitiste või tehnovahenditega vastavalt käesoleva seaduse §-le 8.

§ 7. Veekogu avalik kasutamine

- (1) Veekogu avalik kasutamine on veevõtt, suplemine, veesport, veel ja jää liikumine ja kalapüük seaduses sätestatud ulatuses. Veekogu avaliku kasutamiseäga ei tohi rikkuda vööräal maatükil viibimist reguleerivaid seadusesätteid.
- (2) Avalikult kasutatavate veekogude nimekirja kinnitab keskkonnaministri ettepanekul Vabariigi Valitsus. Nimekirja ei lülitata:
 - 1) ühe kinnisasja piires asuvat eraõiguslikule isikule kuuluvat väljavooluta seisuveekogu;
 - 2) mitme kinnisasja piires asuvat eraõiguslikule isikule kuuluvat väljavooluta seisuveekogu pindalaga vähem kui viis hektarit;
 - 3) vooluveekogu valgalaga vähem kui 25 km² ning sellel asuvat paisjärve.
- (3) Loodusõnnetuse korral on kahjustuspiirkonnas lubatud veekogude avalik kasutamine.

§ 8. Vee erikasutus

- (1) Vee erikasutuseks peab kasutajal olema tähtajaline luba ja vöörä maa kasutamise korral ka maaomaniku nõusolek.
- (2) Vee erikasutusluba peab olema, kui:
 - 1) vöetakse vett pinnaveekogust, sealhulgas ka jää vötmise korral enam kui 30 m³/ööpäevas;
 - 2) vöetakse põhjavett rohkem kui 5 m³/ööpäevas;
 - 3) vöetakse mineraalvett;
 - 4) juhatakse heitvett ja teisi vett saastavaid aineid suublasse;
 - 5) toimub veekogu tökestamine, paisutamine ja allalaskmine;
 - 6) kaevandatakse tahkeid aineid pinnaveekogust, mis mõjutab veekogu seisundit või veevoolu;
 - 7) uputatakse tahkeid aineid pinnaveekogusse;
 - 8) toimub põhjavee täiendamine, allalaskmine või ümberjuhtimine;
 - 9) vee kasutamisel muudetakse vee füüsikalisi või keemilisi või veekogu bioloogilisi omadusi.
- (3) Isiklikus majapidamises tekkinud olmereovee pinnasele või pinnasesse paigutamiseks oma maavalduse piires ei ole vaja vee erikasutusluba.
- (4) Abinöude rakendamine pinnaveekogude korrashoiuks ei ole vee erikasutus, kui selleks ei kasutata kemikaale.

§ 9. Vee erikasutusöiguse tekkimine ja lõppemine

- (1) Vee erikasutusöiguse tekib vee erikasutusloa alusel. Vee erikasutusloa koostisosa on saasteluba.
- (2) Vee erikasutusluba on tähtajaline ja sellega määratakse vee kasutamise lubatud maht, tingimused ja kord ning veekasutaja öigused ja kohustused. Kui vee erikasutuseäga on hõlmatud üheaegselt mitu veekogu, määratakse erikasutuse lubatud maht ja tingimused ühtse veekasutusloaga veekogude ökoloogilise tasakaalu tingimusi järgides.
- (3) Vee erikasutusloa kirjalik taotlus esitatakse veekasutuse asukohajärgsele loa väljaandjale. Loa väljaandmiseks vajaliku taotlusmaterjali koostab taotleja oma kulul.
- (4) Kui vee erikasutus toimub vööräal veekogul, peab erikasutuse taotleja saada veekogu omanikult eelneva nõusoleku või sõlmima temaga lepingu, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 13 sätestatud juhul.
- (5) Vee erikasutusloa väljaandja või keskkonnaminister vöib nõuda loa andmisele eelnevat keskkonnaekspertiisi või loa kehtivusaja jooksul objekti audiitorkontrolli vee erikasutusloa taotleja või objekti valdaja kulul.
- (6) Vee erikasutusloa andmisel arvestatakse vee kasutamise vöimalust ühisveevärgi ja kanalisatsiooni kaudu. Kui kasutatav veevaru on piiratud, tagatakse esmajärgjekorras elanike ning tervishoiu-, hoolekande-, öppe- ja kasvatusasutuste joogi- ja olmeveevajadus, samuti toiduainetööstuse veevajadus.
- (7) Vee erikasutusluba ei anta, kui veevarud on piiratud ja ei ole tagatud vee säästlik kasutamine, vee kaitse reostamise ja liigvähendamise eest, veekogu kaitse risustamise eest ning vee- elustiku kaitse ja kui ohustatakse teisi majandusobjekte.
- (8) Vee erikasutusloa tühistamise aluseks on käesolevas seaduses ja veekasutust ning -kaitset reguleerivates muudes öigusaktides sätestatud nõuete täitmata jätmine, sealhulgas vee erikasutusloa taotlemisel esitatud väär või eksitav teave, samuti järelevalveasutuste ettekirjutuste täitmata jätmine.

(9) Vee erikasutusloa väljaandja määrab ning erikasutusloa andmise ja tühistamise korra kehtestab keskkonnaminister.

§ 10. Kallasrada

(1) Kallasrada on kaldariba avaliku veekogu ja avalikuks kasutamiseks määratud veekogu ääres ning asub kaldavööndis. Kallasraja laiust arvestatakse lamekaldal keskmise veeseisu piirjoonest ja kõrgkaldal kaldanõlva ülemisest servast, lugedes viimasel juhul kallasrajaks ka vee piirjoone ja kaldanõlva ülemise serva vahelist maariba.

(2) Kallasraja laius on:

- 1) laevatatavatel veekogudel 10 meetrit;
- 2) teistel veekogudel 4 meetrit;
- 3) suurvee ajal, kui kallasrada on üle ujutatud, 2 meetri laiune kaldariba, mida mööda võib vabalt ja takistamatult veekogu ääres liikuda.

(3) Kallasraja kasutaja ei tohi kallasraja kasutamisega kahjustada kaldaomaniku vara.

§ 11. Tasu vee ja veekogu kasutamise eest

(1) Veekogu avalik kasutamine on tasuta, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

(2) Vee erikasutus on tasuline, välja arvatud:

- 1) vee võtmine põllumajandusliku maa niisutamiseks;
- 2) vee võtmine tiigikalakasvatuse tarbeks;
- 3) vooluveekogu tõkestamine tõkestusrajatisega;
- 4) vee võtmine isikliku majapidamise tarbeks põhjaveest ja veekogu omanikule kuuluvast veekogust. Isikliku majapidamise tarbeks saadavat vett ei tohi edasi müüa vee erikasutuse eest tasumata.

§ 11¹. Vee erikasutuse eest tasumise kord

(1) Vee erikasutuse tasust laekub 50% Keskkonnafondi ja 50% erikasutuse koha järgse valla või linna eelarvesse, välja arvatud käesoleva paragrahvi 8. lõikes sätestatud juhul. Piiriveekogude puhul laekub erikasutuse tasu Keskkonnafondi.

(2) Kohaliku omavalitsuse volikogu võib teha tasusoodustusi või vabastada vee erikasutusloa valdaja linna- või vallaelarvesse laekuva tasu ulatuses.

(3) Vee kasutamine erikasutusloata tasustatakse erikasutuse viiekordse hinnaga. Viiekordne erikasutuse hind tasutakse ka erikasutusloaga lubatud kogusest rohkem kasutatud vee eest.

(4) Vee erikasutuse eest tasutakse neli korda aastas igale kvartalile järgneva kuu 25. kuupäevaks.

(5) Vee erikasutuse tasu koguvad riiklikud keskkonnateenistused, kes jaotavad laekunud tasu linna- ja vallaelarvete ning Keskkonnafondi eelarve vahel.

(6) Vee erikasutuse eest tähtjaks tasumata jätmisel on isik kohustatud maksma viivist ööpäevas 0,15 protsenti tasumisele kuuluvast summast.

(7) Kui kasutaja on vee erikasutuse eest jätnud määratud tähtjaks tasumata, nõuab keskkonnateenistus tasumise tähtjast kolme kuu möödumisel võlasumma ja viivise sisse kohtu korras.

(8) Vette ja pinnasesse (suublasse) saasteainete viimise eest tasutakse saastekahju hüvitise seaduse (RT I 1994, 1, 2) alusel.

(9) Vee erikasutuse tasumäärad kehtestab Vabariigi Valitsus. Vee erikasutuse tasu arvutamise ja tasumise korra ning jaotumise kohalike eelarvete vahel kehtestab keskkonnaminister.

§ 12. Veeuuringud ja põhjaveevarude kinnitamine

(1) Teadusliku uurimistöö ja järelevalve eesmärgil veeuuringute tegemist või kontrollproovide võtmist veekogust ja põhjaveest ei saa maa või veekogu omanik keelata.

(2) Põhjaveehaarde eeluuringuid korraldab keskkonnaminister ja neid finantseeritakse Keskkonnafondist.

(3) Põhjaveevarude hindamine ja veeuuringud vees või pinnases olevate saasteainete koguste määramiseks, looduskeskkonna seisundi kontrollimiseks ja vee erikasutusloa koostamiseks tehakse keskkonnaministri kehtestatud korras.

(4) Põhjaveehaarde rajamisel tootlikkusega üle 500 m³ ööpäevas tuleb eelnevalt uuringutega määrata põhjaveevaru.

(5) Põhjaveeuuringuteks on juriidilisel ja füüsilisel isikul vajalik põhjaveeuuringute litsents. Litsents väljastatakse Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras.

(6) Põhjaveevarude, sealhulgas mineraalveevarude määramiseks, uuringute ja ekspertiisi korraldamiseks moodustatakse põhjaveekomisjon. Põhjaveekomisjoni põhimääruse ja koosseisu kinnitab keskkonnaminister. Põhjaveevarud kantakse riiklikku registrisse keskkonnaministri otsuse alusel.

3. peatükk.

VEE JA VEEKOGU KASUTAMISE LIIGID

§ 13. Vee kasutamine olmes

(1) Olmevesi on joogiks ja teisteks olmevajadusteks kasutatav vesi, mille kvaliteedinõuded kehtestab sotsiaalminister. Olmeveekasutust võib kohalik omavalitsus üldistes huvides piirata.

(2) Olmevajaduste rahuldamiseks on igal isikul õigus avaliku kasutamise või erikasutuse korras kasutada pinna-, põhja- ja merevett.

(3) Vee erikasutajal on õigus töödelda vett olmeveeks ja seda müüa.

(4) Veekogu omanikult ei pea nõusolekut saama või temaga lepingut sõlmima omavalitsus, kes omab või valdab käesoleva seaduse jõustumise ajal töötavat olmeveehaaret voolu- või seisuveekogust. Selle omavalitsuse kasuks seatakse kasutusvaldus vee erikasutusõigusele, mis on kitsendatud olmevee võtmisele ja veekogu hooldamisele.

(5) Käesoleva paragrahvi 4. lõikes nimetatud kasutusvaldusest tulenevaid õigusi ja kohustusi teostab veehaaret omava või valdava omavalitsuse poolt määratud isik. Veekogu omanik ei tohi nõuda tasu kasutusvalduse seadmise eest ega takistada õiguse teostamist.

(6) Olmeveehaardesse kuuluvate veekogude nimekirja kinnitab keskkonnaminister veehaarete kaupa.

§ 14. Vee kasutamine tootmises

(1) Tootmisvesi on tootmiseks vajalikele tingimustele vastav vesi.

(2) Tootmise vajaduseks on igal isikul õigus vee erikasutuse korras kasutada pinna-, põhja- ja merevett.

(3) Joogivee kvaliteediga vett, sealhulgas põhjavett, võib kasutada tootmise vajaduseks, kui seda nõuab tootmistehnoloogia või kui muu vee kasutamine on seotud ülemääraste kulutustega.

(4) Veekasutajal on õigus töödelda vett tootmisveeks ja seda müüa.

(5) [kehtetu]

(6) Kohalikul omavalitsusel on õigus elanike olmevajaduste rahuldamiseks erakorraliste asjaolude (loodusõnnetus, veevarii) puhul piirata joogivee kvaliteediga vee kasutamist tootmises.

§ 15. Veekogu kasutamine heitveesuublana

(1) Heitvee juhtimine veekogusse on vee erikasutus.

(2) Heitvett võib veekogusse juhtida vaid vastavuses Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud nõuetega.

(3) Heitvee juhtimise veekogusse võib Vabariigi Valitsuse poolt määratud asutus või omavalitsus peatada, kui on ohustatud inimeste tervis.

§ 16. Vee-energia saamine

(1) Vee kasutamine energia saamiseks on vee erikasutus.

(2) Vee erikasutuseks vee-energia saamise eesmärgil ei väljastata luba, kui erikasutusega kaasnev maaomanike ja teiste veekasutajate õiguste kitsendamine ning veekogu seisundi muutmine on ökoloogilis-majanduslikult põhjendamata.

(3) Vee-energia saamisel vooluvee tõkestamisega rakendatakse käesoleva seaduse § 17 nõudeid.

§ 17. Vooluvee tõkestamine

(1) Vooluvee tõkestamine on vee erikasutus.

(2) Vooluvee tõkestusehitise rajamiseks (veehoidla rajamine, tammi ehitamine, vee kõrvalejuhtimine) on vajalik kinnisasja omaniku nõusolek, kelle maa-alale tõkestusehitise kavandatakse.

(3) Vooluveekogu tõkestamisel tuleb järgida Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud nõudeid.

(4) Maa, maaparandussüsteemi või tehnorajatise omanikule tasub vooluvee tõkestamisega tekitatud kahju tõkestusehitise omanik. Tõkestusehitisega kalavarudele tekitatud kahju hüvitus kantakse Keskkonnafondi.

§ 18. Veeliiklus

(1) Avalikult kasutatav veekogu on üldkasutatav veete, kui selle kasutamist ei ole õigusaktiga piiratud või keelatud. Veekogul veesõidukiga liiklemise keelu või liikluskiiruse piirangu kehtestab omavalitsuse ettepaneku alusel maavanem. Nimetatud volitus ei laiene laevatatavatele veekogudele.

(2) Veete kasutaja on kohustatud vältima maaomanike ja teiste veekasutajate õiguste rikkumist ning vee-elustiku, veekogu sängi, kallaste, vesiehitiste ja tehnovõrkude kahjustamist.

(3) Veeliiklust ei tohi keegi ohustada. Veete tõkestamine on lubatud ainult paadisillaga ja tähistatud kalapüünisega. Veete lubatud tõkestamise ulatus paadisillaga ja tähistatud kalapüünisega on kuni üks kolmandik veete lausest.

(3¹) Veesõidukite ja sadamate kasutamise nõuded ning veeliikluseeskirjad kehtestab Vabariigi Valitsus.

(4) Veekogu kasutamise kord lennunduse vajadusteks toimub lennundusseaduses (RT I 1993, 36, 557) sätestatud korras.

§ 19. Vee kasutamine tule tõrjumiseks

(1) Vee võtmine tule tõrjumiseks ei ole vee erikasutus.

(2) Veekogu omanik ei tohi keelata vee võtmist tule tõrjumiseks.

4. peatükk.

VEEKASUTAJA ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

§ 20. Veekasutaja õigused ja nende kaitse

(1) Veekasutaja on isik, kes võtab vett veekogust või põhjaveekihist, juhib suublasse heitvett või kasutab veekogu muul viisil.

(2) Veekasutajal on õigus kooskõlas käesoleva seadusega ja sellest tulenevate õigusaktidega kasutada vett ja veekogu ning rajada selleks vajalikke ehitisi.

§ 21. Veekasutaja kohustused

Veekasutaja on kohustatud:

1) kasutama vett otstarbekalt ja säästlikult ning täitma vee kasutamiseks kehtestatud nõudeid;

2) hoiduma teiste veekasutajate ja maaomanike õiguste rikkumisest ning veekasutusega kahju tekitamisest inimeste tervisele, loodusele ja majandusobjektidele;

3) vee erikasutuse korral pidama arvestust kasutatava vee ning heitvee hulga ja omaduste üle;

4) korraldama heitvee seiret vee erikasutuslooga määratud tingimustel ja korras;

5) järgima veehaarde sanitaarkaitse nõuete täitmist.

§ 22. Veekasutaja õiguste kitsendamine teise veekasutaja huvides

Ühe veekasutaja õigusi võib teise veekasutaja huvides seadusega kitsendada, kui sellega ei halvene olmeveekasutuse tingimused.

5. peatükk.

VEEKOGU JA PÕHJAVEE KAITSMINE REOSTAMISE, RISUSTAMISE JA LIIGVÄHENDAMISE EEST

§ 23. Veekaitsealased kohustused

(1) Kõik isikud on kohustatud vältima vee reostamist ja liigvähendamist ning veekogude ja kaevude risustamist ning vee- elustiku kahjustamist.

(2) Isik on kohustatud vee kasutamisel rakendama tootmistehnoloogilisi, maaparanduslikke, agrotehnilisi, hüdrotehnilisi ning sanitaarmeetmeid vee kaitsmiseks reostamise ja liigvähendamise või veekogu risustamise eest.

(3) Avalikuks kasutamiseks määratud veekogu omanik on kohustatud tegema hooldustöid veekogu risustamise ja kaldaerosiooni vältimiseks.

(4) Veekaitsenõuded maaparandussüsteemide ehitamisel ja ekspluateerimisel kehtestab keskkonnaminister.

(5) Vee kvaliteeti kahjustava tegevuse mõjupiirkonnas on vee kvaliteeti kahjustavat tegevust korraldav isik kohustatud jälgima vee seisundit.

§ 24. Põhjavee kaitsmine heitveega reostamise eest

(1) Reovee põhjavette ja heitvee külmunud pinnasele juhtimine on keelatud.

(2) Heitvett tohib pinnasesse juhtida vaid vastavuses Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud nõuetega, kui see lubamatult ei halvenda põhjavee looduslikke omadusi.

§ 25. Jäätmete heitmine veekogusse või paigutamine põhjaveekihti

(1) Ohtlikke jäätmeid ei tohi heita veekogusse ega paigutada põhjaveekihti.

(2) Inerteid jäätmeid ja täitematerjale võib veekogusse heita või põhjaveekihti paigutada

Keskkonnaministeeriumi kehtestatud korras. Omavalitsuse haldusterritooriumil olevale veekogule annab selleks loa omavalitsus, teistele veekogudele Keskkonnaministeerium.

§ 26. Veekogu valgala kaitse

(1) Veekogu valgala ei tohi reostada naftasaaduste, kemikaalide, jäätmete ja muude reoainetega.

(2) Väetiste, reoveesetete ja silomahla laetusnormid ning tehnoloogilised abinõud reostuse vähendamiseks valgala kehtestab keskkonnaminister.

(3) Joogiveeallikaks, lõheliste kudemis- või elupaigaks oleva veekogu või muul põhjusel vee kvaliteedi kaitseks erinõudeid vajava veekogu avalikku kasutamist või vee erikasutustingimusi võib kitsendada keskkonnaminister.

§ 27. Veekogu jääkatte kaitse

(1) Veekogu jääkatet ei tohi reostada ega risustada naftasaaduste, kemikaalide, jäätmete ja muude reoainetega.

(2) Jää võtmisega ei tohi vett reostada, liigvähendada ega veekogu risustada.

§ 28. Veehaarde sanitaarkaitseala

(1) Veehaarde sanitaarkaitseala on olmevee võtmise kohta ümbritsev maa- ja veeala, kus vee omaduste halvenemise vältimiseks ning veehaarderajatise kaitsmiseks kitsendatakse tegevust ja piiratakse liikumist.

(2) Veehaarde sanitaarkaitseala ulatus, välja arvatud käesoleva paragrahvi 3., 4. ja 5. lõikes sätestatud juhud, on:

1) 50 m puurkaevust, kui vett võetakse põhjaveekihi ühe puurkaevuga;

2) 50 m puurkaevude rea teljest mõlemale poole, 50 m rea äärmistest puurkaevudest ja puurkaevude reas puurkaevude vaheline maa, kui vett võetakse põhjaveekihi kahe või enama puurkaevuga;

3) 200 m veevõtukohast ülesvoolu, 50 m allavoolu ning 50 m veevõtukohast mõlemale poole mööda veekogu kaldaga risti tõmmatud ja veevõtukohta läbivat joont, kui vett võetakse vooluveekogust;

4) veekogu akvatoorium koos 90 m laiuse kaldavööndiga, kui vett võetakse seisuveekogust.

(3) Sanitaarkaitseala ei moodustata, kui vett võetakse põhjaveekihi alla 10 m³ ööpäevas ühe kinnisasja vajaduseks. Sellise veevõtukohta hooldusnõuded põhjavee kaitseks kehtestab keskkonnaminister.

(4) Keskkonnaminister võib vähendada veehaarde sanitaarkaitseala:

1) kuni 10 meetrile, kui vett võetakse alla 10 m³ ööpäevas ja kasutatakse ühisveevärgi vajaduseks;

2) 30 meetrile, kui vett võetakse üle 10 m³ ööpäevas ja põhjaveekiht on hästi kaitstud.

(5) Sanitaarkaitseala võib ulatuda kuni 200 meetrini veevõtukohast, kui vett võetakse põhjaveekihi üle 500 m³ ööpäevas. Sellise sanitaarkaitseala piirid kehtestab veehaarde projekti alusel keskkonnaminister.

(6) Veehaarde sanitaarkaitseala moodustamise ja projekteerimise korra kehtestab keskkonnaminister. Nimetatud kord sätestab ka omavalitsuse informeerimist veehaarde sanitaarkaitseala moodustamisest.

§ 28¹. Kitsendused veehaarde sanitaarkaitsealal

(1) Põhjaveehaarde sanitaarkaitsealal laiusega kas 30 m või 50 m on majandustegevus keelatud, välja arvatud:

1) veehaarderajatiste teenindamine;

2) metsa hooldamine;

3) heintaimede niitmine;

4) veeseire.

(2) Põhjaveehaarde sanitaarkaitsealal laiusega kas üle 30 m või üle 50 m rakendatakse ranna ja kalda kaitse seadusega (RT I 1995, 31, 382) ranna ja kalda kasutamiseks sätestatud kitsendusi.

(3) Voolu- ja seisuveekogude veehaarde sanitaarkaitsealal rakendatakse:

1) käesoleva paragrahvi 1. lõikes sätestatud kitsendusi Kirde- Eesti ja Narva linna veehaardel Narva jõel ning Tallinna linna veehaarde osas Ülemiste järvel koos 90 m laiuse kaldavööndiga;

2) ranna ja kalda kaitse seadusega ranna ja kalda kasutamiseks sätestatud kitsendusi teistel veekogudel ja Tallinna linna veehaarde käesoleva lõike punktis 1 nimetatud veekogudel.

(4) Veehaarde omanik või valdaja võib keelata veehaarderajatise teenindamisega mitteseotud isikute viibimise veehaarderajatise seadmetel ja veekogu akvatooriumi osal, mis jääb veehaarde sanitaarkaitsealasse.

(5) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes sätestatud kitsendustega veehaarde sanitaarkaitsealal ei ole kallasrada.

§ 29. Veekaitsevöönd

(1) Vee kaitsmiseks hajureostuse eest ja veekogu kallaste uhtumise vältimiseks moodustatakse veekogu kaldaalal veekaitsevöönd.

(2) Veekaitsevööndi ulatus ning majandustegevuse kitsendused veekaitsevööndis sätestatakse ranna ja kalda kaitse seadusega.

§ 30. Veehaarde puurkaevu ja puuraugu rajamine, konserveerimine ning likvideerimine

Veehaarde puurkaevu või puuraugu rajamise, konserveerimise või likvideerimise korra kehtestab keskkonnaminister.

§ 31. Vee kaitse veekogu sängi ja maapõue kasutamisel

(1) Maavarade ja maa-ainese kaevandamist veekogu põhjast või sellele toetuvate ehitiste rajamist tuleb korraldada nii, et selle tagajärjel ei kahjustuks vesi, vee-elustik ega veekogu kaldad.

(2) Kui maapõue kasutatakse muudel eesmärkidel kui põhjavee saamiseks, peab rakendama meetmeid põhjavee kaitseks.

(3) Veehaarde sanitaarkaitsealal on maavarade kaevandamine keelatud.

§ 32. Veekogu ja põhjaveekihi seisundit mõjutava ehitise asukoha valik ning tööde tegemise kord

(1) Veekogu ja põhjaveekihi seisundit mõjutava uue või rekonstrueeritava ehitise asukoha valikul, projekteerimisel, ehitamisel ja likvideerimisel ning uue tehnoloogia evitamisel peab tagama vee kaitse reostamise ja liigvähendamise, veekogu kaitse risustamise eest, arvestama teiste maaomanike ja veekasutajate huve ning kindlustama olmeveevarustuse.

(2) Loa veekogu ja põhjaveekihi seisukorda mõjutavate tööde tegemiseks veekogul ja veekaitsevööndis annab kohalik omavalitsus maaomaniku ja veekasutaja nõusolekul.

(3) Kui käesoleva paragrahvi 2. lõikes märgitud tööd toimuvad veehaarde sanitaarkaitsealal, siis on vajalik veehaarde omaniku nõusolek.

§ 33. Vee ja veekogu seisundit mõjutavate tööde ja vee kasutamise peatamine

(1) Vee või veekogu kasutamisel loata või nõusolekuta ja vee seisundit mõjutavate tööde tegemisel seal, kus luba või nõusolek on nõutav, võidakse tegevus peatada Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras.

(2) Tegevuse peatamisega seotud vaidlused lahendab kohus.

§ 34. Kohustused vee kahjuliku toime vältimiseks

Maaomanik (valdaja) ja veekasutaja ei tohi põhjustada:

- 1) üleujutust;
- 2) kalda, tammi ega muu rajatise purunemist;
- 3) maa soostumist;
- 4) pinnase erosiooni ega maalihet.

§ 35. Vee toimest põhjustatud loodusõnnetuse tagajärgede kõrvaldamine

Vee toimest põhjustatud loodusõnnetuse tagajärgede kõrvaldamist korraldab Vabariigi Valitsus.

6. peatükk.

VEEVARUDE ARVESTUS, VEESEIRE JA VEEKASUTUSKAVA

§ 36. Veevarude arvestus

(1) Veevarude arvestust peetakse andmete pikaajaliseks hoidmiseks ja väljastamiseks vee hulga, taseme, kvaliteedi, kasutamise ja kasutajate kohta.

(2) Veevarude arvestust peetakse riiklikus registris veekatastrina riiklike registrite asutamist, kasutuselevõtmist, pidamist ja likvideerimist reguleerivas õigusaktis sätestatud korras.

§ 37. Riigi veeseire

(1) Riigi veeseire on abinõude süsteem andmete kogumiseks pinna-, põhja-, heit- ja merevee hulga, taseme, kvaliteedi ja veekogude jäänähte kohta.

(2) Veeseirega saadud andmed antakse riigi veekatastrisse aruandlusaastale järgneval aastal.

(3) Veeseire teostaja vastutab andmete õigsuse eest.

(4) Veeseiresüsteem töötab üldistes huvides. Vaatluspunktide nimekirja, kinnisasja omaniku informeerimise korra ja vaatluste programmi kinnitab keskkonnaminister.

(5) Kinnisasja omanik ei tohi vaatluspunkti kahjustada, kasutuskõlbmatuks muuta ega keelata vaatlejate juurdepääsu vaatluspunktile päikesetõusust päikeseloojanguni ka siis, kui see asub omaniku poolt piiratud ja tähistatud maal.

(6) Kinnisasja omanikul on õigus saada informatsiooni tema kinnisasjal toimunud vaatluste tulemustest.

§ 38. Vee kaitse ja kasutamise kavandamine

(1) Vee kaitse ja kasutamise abinõud kavandatakse planeeringuga.

(2) Keskkonnaministril on õigus nõuda vee kaitse ja kasutamise kavandamist majanduspiirkondade, veehaarete või valgalade kaupa planeerimis- ja ehitusseaduses (RT I 1995, 59, 1006) sätestatud korras.

(3) Majanduspiirkondade ja veehaarete vee kaitse ja kasutamise kavandamist finantseerib vee erikasutaja.

7. peatükk.

VASTUTUS JA JÄRELEVALVE VEESEADUSE RIKKUMISE EEST

§ 39. Vastutus veeseaduse rikkumise eest

Veeseaduse ja vee kasutamist ning kaitset reguleerivate muude õigusaktide rikkumise eest kohaldatakse distsiplinaar-, haldus-, tsiviil- või kriminaalvastutust.

§ 39¹. Veeseaduse rikkumisel tekitatud kahju hüvitamine

(1) Põhjaveekihi või veekogu kahjustamisel on juriidilised ja füüsilised isikud kohustatud kõrvaldama tekitatud kahjustuse või selle uuesti tekkimise ohu ja informeerima sellest kohe kahjustuse asukohajärgset keskkonnateenistust ning kohaliku omavalitsuse täitevasutust. Kahjustuse suuruse määramisega kaasnevad kulud kannab kahjustuse tekitaja.

(2) Kui süüdlane ei asu kohe kahjustust kõrvaldama või ei täida järelevalveasutuse poolt tehtud sellekohast ettekirjutust, võib riiklik keskkonnateenistus määrata kahjustust kõrvaldama kolmanda isiku koos kõrvaldamisega seotud kulude sissenõudmisega süüdlase käest.

(3) Vee kasutuskõlbmatuks muutmisel hüvitab rikkuja rikitud veehulga erikasutuse tasu viiekordses ulatuses.

§ 39². Juriidilise isiku vastutus veeseaduse rikkumise eest

(1) Juriidilise isiku poolt vee võtmise eest vee erikasutusloata, kui see luba oli nõutav - määratakse rahatrahv kuni 10 000 krooni.

(2) Juriidilise isiku poolt vee erikasutusloas sätestatud nõuete rikkumise eest, kui samalaadse rikkumise eest on aasta jooksul tehtud järelevalveasutuse ettekirjutus rikkumise vältimiseks - määratakse rahatrahv kuni 50 000 krooni.

(3) Juriidilise isiku poolt naftasaaduste, kemikaalide ja muude ohtlike ainetega põhjaveekihi või veekogu saastamise eest, kui see oluliselt halvendas põhjaveekihi või veekogu looduslikke omadusi - määratakse rahatrahv kuni 100 000 krooni.

(4) Käesoleva paragrahvi 1.-3. lõikes nimetatud õiguserikkumise asjades on asja arutamise ja karistuse määramise õigus riikliku keskkonnateenistuse juhatajal, Looduskaitse Inspektsiooni peadirektoril, Mereinspektsiooni peadirektoril ja halduskohtunikul.

(5) Riikliku keskkonnateenistuse juhatajal, Looduskaitse Inspektsiooni peadirektoril ja Mereinspektsiooni peadirektoril on õigus käesoleva paragrahvi 1.-3. lõikes nimetatud õiguserikkumise asjades määrata rahatrahv kuni 10 000 krooni, sellest suuremat rahatrahvi võib kohaldada ainult halduskohtunik.

(6) Kui füüsiline isik, tegutsedes juriidilise isiku nimel või huvides, rikkus veeseaduses kehtestatud nõudeid, võib selle rikkumise asjas kohaldada karistust füüsilisele ja juriidilisele isikule samaaegselt selleks ettenähtud sanktsiooni piires.

(7) Juriidilise isiku õiguserikkumise asja menetlus toimub käesoleva seaduse §-des 39², 39³ ja haldusõiguserikkumiste seadustikus (RT 1992, 21, 396; RT I 1995, 76-78, 1345; 83, 1441; 1996, 3, 56 ja 57) ettenähtud korras.

§ 39³. Haldusõiguserikkumise protokollide koostamine

(1) Käesoleva seaduse §-s 39² sätestatud haldusõiguserikkumiste kohta võib protokollide koostada õigusaktiga sätestatud korras volitatud järelevalvetöötaja.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes toodud haldusõiguserikkumise protokollis näidatakse:

1) protokollide koostamise aeg ja koht ning selle järelevalveasutuse nimetus ja aadress, kelle nimel protokollid koostatakse;

2) protokollide koostanud isiku ametinimetus ning ees- ja perekonnanimi;

3) haldusõiguserikkujaks olnud juriidilise isiku nimetus ja aadress ning tema pädeva esindaja ametikoht, ees- ja perekonnanimi;

4) haldusõiguserikkumise koht, aeg, kirjeldus ning rikkumisega põhjustatud materiaalse kahju ulatus;

5) viide käesoleva seaduse § 39² lõikele, mida rikuti ja mis näeb ette vastutuse selle õiguserikkumise eest;

6) haldusõiguserikkumist tõendavad materjalid, nagu tunnistajate seletused, ekspertiisid, analüüsid või teised asja lahendamiseks vajalikud materjalid;

7) haldusõiguserikkuja seletus ja teade, et haldusõiguserikkujale on selgitatud tema õigust kasutada õigusabi.

(3) Protokollile kirjutavad alla selle koostanud isik ja õiguserikkuja esindaja. Kui õiguserikkuja esindaja keeldub protokollile alla kirjutamast, teeb protokollide koostaja sellesse kande protokollile allakirjutamisest keeldumise kohta. Protokollile lisatakse õiguserikkuja esindaja kirjalikud märkused protokollide kohta.

§ 40. Vee kasutamise ja kaitse riiklik järelevalve

(1) Järelevalvet vee kasutamise ja kaitse üle, välja arvatud vee terviseohutus, teostavad riiklikud keskkonnateenistused, Looduskaitse Inspektsioon ja Mereinspektsioon.

(2) Järelevalvet vee terviseohutuse üle teostatakse vastavalt rahvatervise seadusele (RT I 1995, 57, 978; 1996, 3, 56).

(3) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud asutuse järelevalvetöötajatel on õigus vee kasutamise ja kaitse tagamiseks teha järgmisi kohustuslikke ettekirjutusi:

1) nõuda vee kasutamise ja kaitse nõuete täitmist;

2) lõpetada õiguserikkumine;

3) kõrvaldada põhjaveekihile ja veekogule tekitatud kahjustus.

(4) Ettekirjutust teenistusliku järelevalve korras muuta ei tohi.

8. peatükk.
LÕPPSÄTTED

§ 41. Veekoodeks

Tunnistada kehtetuks Eesti NSV veekoodeks (ENSV Teataja 1972, 28, 276; 1980, 23, 367; 1984, 45, 537).